HE 119/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi fossiilisen polttoaineen jakelun päästökaupasta

Ilmastopaneelin lausunto

Lassi Ahlvik, Ilmastopaneelin jäsen, Ympäristötaloustieteen apulaisprofessori, Helsingin yliopisto & Helsinki GSE

SUOMEN ILMASTOPANEELI

Johdanto

- Merkittävä muutos EU:n ilmastoarkkitehtuurissa
  - Iso osa taakanjakosektorin päästöistä tulee EU-tasoisen ohjauskeinon alle
  - Komission vaikutustenarvio: nykypolitiikan jatko (ETS1 ja ETS2) johtaa -88 % nettopäästövähennykseen, verrattuna komission esittämään -90 % tavoitteeseen vuodelle 2040

- Ilmastopaneeli kannattaa fossiilisten polttoaineiden kattavaa hintaohjausta
  - Koko unionin tasoinen hintaohjaus tasoittaa EU-maiden välistä kilpailutilannetta ja edistää EU-tasolla kustannustehokasta päästövähennyspolitiikkaa.
  - Päästöjen hinta kannustaa fossiilisten polttoaineiden käytön vähentämiseen esimerkiksi liikenteessä ja lämmityksessä, joihin löytyy jo päästöttömiä ratkaisuja.
  - Se luo myös kannustimet kehittää uusia fossiilivapaita polttoaineita, erityisesti sähköpolttoaineita

Taakanjakosektorin velvoitteet

Jäsenvaltioilla on päästökaupan kanssa päällekkäiset taakanjakosektorin tavoitteet vuosille 2027-2030

- Suomella -50 % verrattuna vuoden 2005 tasoon

Ilmastopaneelin arvio: ETS2 ei yksin riitä Suomen tavoitteiden saavuttamiseen

- Päästökatto sitoo järjestelmän tasolla, mutta ei välttämättä kunkin jäsenvaltion kohdalla
- Tarvitaan: Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU) toteuttaminen riittävän ohjauskeinoin

Kansalliset toimet vähentävät suomalaisten jakelijoiden tarvitsemaa päästöoikeuksien määrää, mutta eivät vaikuta Suomen huutokauppatuloihin

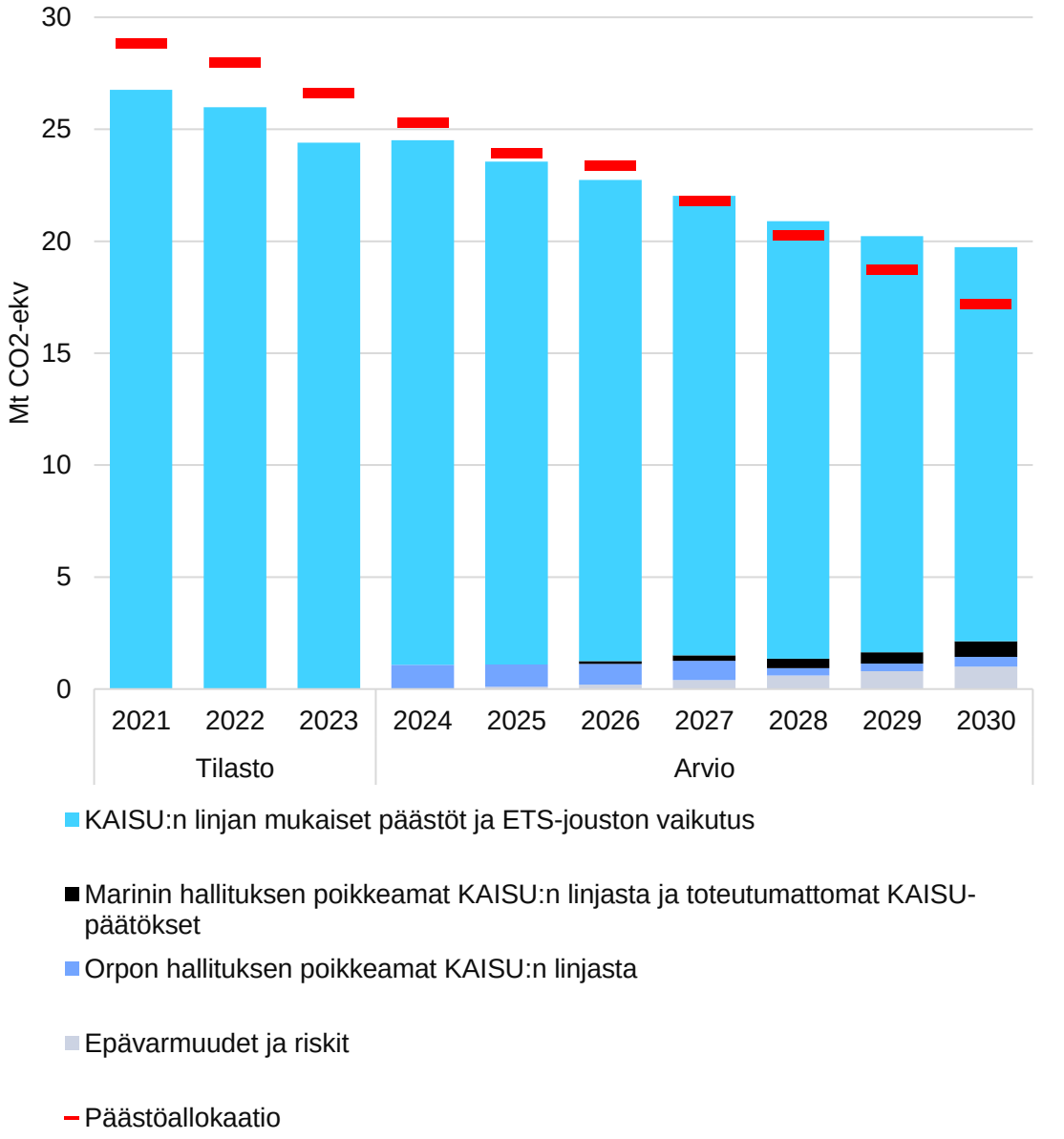

Päästöoikeuden hinta ja ohjausvaikutus

Hinta on epävarma, ja siihen vaikuttavat:

1. Liikenteen ja lämmityksen reagointi päästöjen hinnoitteluun
2. Miten tuet suunnataan fossiilisista irtaantumiseen
3. Päästöoikeuksien lisääminen hintojen noustessa tai ollessa korkealla tasolla
4. Mahdollisuus päästökauppojen (ETS1 ja ETS2) yhdistymisestä vuoden 2030 jälkeen

Hintavaikutusten hyvitys

- Kompensoinnin tulisi tukea fossiilisista polttoaineista irtaantumista ja vähentää tuen tarvetta jatkossa (tasapalautus, puhtaiden investointien tuki)
- Haavoittuvat kotitaloudet ja mikroyritykset: sosiaalinen ilmastorahasto, ilmastotoimien sosiaalisen tuen suunnitelmat

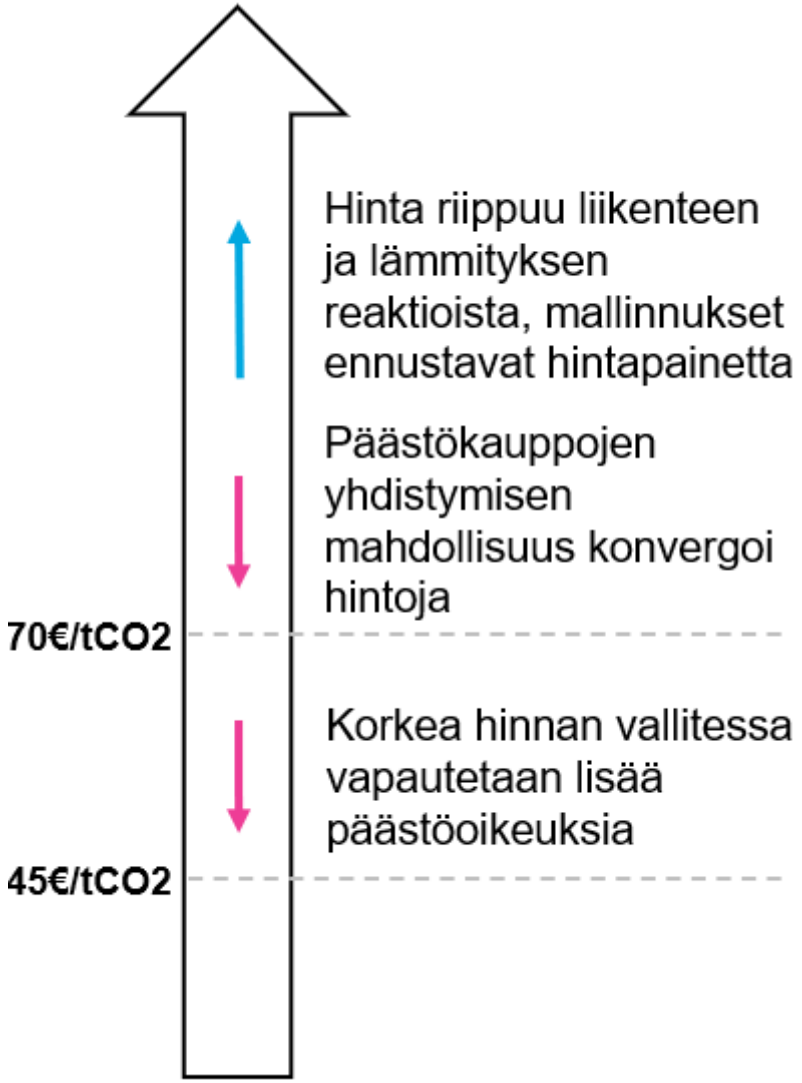

Kiitos!

Lassi Ahlvik
Ilmastopaneelin jäsen
Ympäristötaloustieteen apulaisprofessori
Helsingin yliopisto & Helsinki GSE

lassi.ahlvik@helsinki.fi